

דרשת פרקי אבות

מאת נ"ק אדמו"ר מוויען שליט"א

• בענין אסיפת "כינוס כלל ישראל" •

שב"ק פרשת אחרי קדושים תשע"ב לפ"ק

ונקדים מתחלה מאמר המשנה (אבות ב-ד), הלל אומר, אל תפרוש מן הציבור, ואל תאמין בעצמך עד יום מותך, ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע ע"כ. ונראה לקשר מאמרים אלו יחד זה לזה. ונשלב הדברים לפרשתנו, שאמר הכתוב, דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו, כי קדוש אני ה' אלקיכם (ויט-ב). וברש"י קדושים תהיו, הו פרשים מן העריות ומן העבירה, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה, אתה מוצא קדושה ע"כ. ואם כן מצות קדושים תהיו היא מצוה לעשות כל אחד לעצמו 'גדר' לערוה, לא די במה שהוא פרוש מן החטא, אך צריך לעשות לעצמו גדר ומחיצה שלא יוכל להגיע לידי חטא, שגם אם יעלה על דעתו לגשת לערוה, ימצא לפניו גדר ומחסום, ואם אין אתה מוצא גדר ערוה אין אתה מוצא קדושה.

**- סכנת האינטערנעט גדולה הרבה -
מסכנת ההשכלה בתקופתה -**

הן ידוע לכל, כי הנסיון של דורנו עיקבתא דמשיחא, הוא כלי האינטערנעט, אשר רבים חללים הפילה כבר, ועוד ידו נטויה להחריב עוד יותר, כי כלי

במשנה (אבות ג-ו) עשרה שיושבין ועוסקין בתורה, שכינה שרויה ביניהם שנאמר וכו', ומנין אפילו חמשה וכו', אפילו שלשה, וכו', אפילו שנים וכו', ומנין אפילו אחד, שנאמר (שמות כ-כ) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך ע"כ. ויש להבין אם כבר למדנו שאפילו באחד יושב ועוסק בתורה שכינה כנגדו, למה צריך להשמיענו שכן הוא גם ביותר מאחד, ומכל שכן שמביא קרא מיוחד על כל אחד מהבבות. ואפשר לומר כי באמת הא דשכינה שורה כנגד הלומד תורה, בודאי הוא רק אצל מי שלומד לשם שמים ויראתו קודמת לחכמתו, ואם כן יתכן שהעוסק בתורה יהדר ללמוד ביחידות, כי מי יודע מהות ותוכן חבירו, אם גם הוא ראוי לכך, ואולי יאבד ההשראת השכינה ממה שסמוך לו יושב ולומד אחד שאינו במדה זו, על כן השמיענו דלא רק באחד שיושב ועוסק בתורה שכינה כנגדו, אלא גם כאשר הם רבים, עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרויה ביניהם, ולא יפסיד ממדריגתו בשביל שכינו הקרוב אליו שעוסק בתורה. ומכל מקום אכתי צריך ביאור, מה שחילקם מנין אפילו חמשה אפילו שלשה ושנים.

דורותינו מלרדת שחת, אשר רובא רובא מגדולי ישראל נתאחדו לסדר כינוס זה, ובראשם עומדים כ"ק אדמו"ר מסקולען שליט"א ביחד עם הגה"צ רבי מתתיהו סאלאמאן שליט"א, אשר זכיתי לראות עבודתם מקרוב, ומאד נפלאתי לראות איך הם מסורים לזה ממש במסירת נפשם וגופם, הלא שניהם אינם אברכים, אלא זקנים באים בימים, חלושים וחולים עד שצריכין סעד לתומכם בהילוכם, ועוסקים בזה שעות ארוכות עד אפיסת הכוחות, ה' יחזקם ויאמצם.

ישנם בני אדם שיש להם שאלות וקושיות על הכינוס, ולא באתי בזה לתרץ אותם, כי אצלינו מצוה לשמוע דברי חכמים גם כאשר אין אנו מבינים אותה. ואם חכמי ישראל מעודדים זאת, אשר הגדולי ישראל שנתאחדו בזה המה מסלתה ומשמנה של הכלל ישראל, אין בדורנו גדולים בתורה וביראה יותר מהם, אין לנו מה להרהר אחריהם. ובכל הדורות היו ישראל נשמעים לדברי הזקנים, ורק זה העמיד היהדות בעולם.

- אמונת חכמים של אנשי פפוניא -

חז"ל (פסחים מב.) אמרו, אמר רב יהודה אשה לא תלוש [העיסה של המצות לחג הפסח] אלא במים שלנו [שלנו בלילה], מפני שבימי ניסן המעיינות חמין וכו', הלכך מלינן בלילה ומצטננין. דרשה רב מתנא בפפוניא [ובלשון הקודש היו דורשין, וכסבורין השומעים שמים שלו הוא אמר]. למחר אייתו כולי עלמא חצבייהו ואתו לגביה ואמרו ליה הב לן מיא. אמר להו אנא במיא דביתו אמרי עכ"ל. והקשה הגאון מליסא זצ"ל נהי דכן היה המעשה דאנשי פפוניא לא הבינו כוונת רב מתנה בתיבת שלנו, והיו חושבים שכוונת רב מתנה שאסור ללוש מצות רק בהמים שיקבלו אצל רב מתנה. אבל על כל פנים למה להו לחכמי הש"ס להודיע לנו עובדא זו, מה נפקא מינה לנו לדעת אם אנשי פפוניא היו טועים בדברי רב מתנה.

אולם רבותינו בעלי הש"ס רמזו לנו לדעת עד כמה צריך לכל אדם להיות חזק באמונת חכמים, ושלא להרהר ח"ו אחר רבו אפילו בדבר שהוא רחוק מאוד משכל ההגיוני. והוא שרב מתנה דרש בלשון הקודש

הטעכניק מתחדשים מיום ליום, ה' ישמרנו. ואם לא נעשה לעצמינו גדרים וסייגים, אז יש סכנה עצומה להמעמד של הכלל ישראל כולו, יותר גדול הרבה מסכנת ההשכלה בתקופתה, כי אז היו יכולים להבדיל שלומי אמוני ישראל מהם ומהמונם, שלא יהיה לנו שום זיק עמיהם, לא לקרות פרי עט שלהם, ולא יגעו בהביכלעך שלהם, אשר כ"ל ב'איה ל'א י'שובן, אבל כלים אלו של ימינו הם נצרכים להרבה בני אדם לצורך מסחרם ושאר סיבות שונות, והם נמצאים כעת בהכיס אצל רוב בני אדם, והסכנה מהם עצומה עד מאוד, שברגע אחד יוכל להמצא בשבילי הטומאה. ומי שיש לו כלים הפתוחים לערוה, ואינו עושה לעצמו גדר, הוא מבטל בזה מצות קדושים תהיו, כי רק במקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה.

והכתוב אומר והתקדשתם והייתם קדושים (כ-ז), רק אם תעשו פעולות לפרישות, 'והתקדשתם', רק אז תזכו 'והייתם קדושים'. וההיפוך מקדושה היא טומאה. ולא תטמאו בהם ונטמתם במ (יא-מג), אדם מטמא עצמו מעט מטמאין אותו הרבה, אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה (יומא לט:). ופרשת קדושים תהיו בהקהל נאמרה (רש"י), ואין עוד פרשה בתורה שנאמרה בה 'דבר אל כל עדת בני ישראל', ופרשה זו לא שנה משה רבינו כתות כתות זו אחר זה, אלא הקהיל כל ישראל יחד, שיהיה נאמרה במעמד כל ישראל יחד. ומשה לימד זאת לא רק לאנשים כמו שאר כל התורה, אלא הקהיל כל העם יחד אנשים ונשים וטף (עיין שפתי חכמים). והוא להורות כי בזמן שצריכין לעורר על קדושה, יש להשתדל לאסוף כל ישראל יחד בהקהל, ורק בכוחות מאוחדות נוכל להתחזק ולעמוד בפרץ.

- מצוה לשמוע דברי חכמים -

והנה מפני גודל נסיונות הזמן, הסכנה העצומה שיש להכלל ישראל מצד הכלים הללו, מתכווננים כעת לאסיפה רבתי איחוד כל שלומי אמוני ישראל מכל קהלות ישראל, לעמוד על נפשינו, ולהציל את

שיש בהשתתפותם, ולעומת זה החוב אם יתראו. ישנם שאומרים שכבר אבדנו המלחמה, ומתייאשים שאין עוד מה לעשות, הרבנים כבר דרשו בזה, והשומע כבר שמע, ומי שלא רוצה לציית מה נוכל עוד לפעול. ישנם שאומרים הן אמת שהכינוס הוא דבר חשוב, אבל זה אינו נוגע לי רק להפשוטי עם, אני ב"ה מסודר, אין לי שום גישה לכלים אלו, לא בבית ולא בכיסי, אני יש לי כבר פילטער, ומהו התועלת של השתתפותי, אצלי כבר פעלו גם קודם הכינוס. ועוד גם זאת שיתאספו שם כל סוגי יהודים, והוא מדמה בדעתו שמצבו ביהדותו הוא הרבה יותר מהם, ומה לו להתערב יחד עמהם לשמוע את דבר ה'. ויש שאין מבינים מהו הצורך בכלל לכינוס גדול כל כך, הלא יכולים לסדר יום אחד בשנה, שכל רב יאסוף בני קהלתו ולדרוש לפניהם חומר האיסור.

וכדי להבהיר הדברים, אזכיר תחלה, כי על מדוכה זו ישבו גדולי ישראל שעות רבות, זה שנה ושנתיים, לדון על הכינוס הזה מכל צדדיה ופרטיה, ואחר שיקול הדעת רבה באו לידי ההחלטה לסדר כינוס זה. - סידור כינוס כזה אינו דבר קל, זה עולה בכמה מיליון דולאר, שהוצרכו לזה סיוע של נדיבי עם, הן בנדבותם, ועוד יותר לקבץ הלואות, כדי שיוכלו לבצוע זאת, אשרי חלקם של המסייעים. ובכבוד ראש ובהשקעת עמל רב נכנסו לדבר זה לאחד הכינוס הזאת. ועוד גם זאת, כי לא יכולים לדבר לפני העם על דברים שאין רוב הציבור יכולים לעמוד בה, והרי צריכין כלים אלו למסחר, והוצרכו לסדר מתחלה שנוכל למצוא גם פתרון ותרופה לסדר עם הקאמפאניס פילטער לכל הכלים הללו. אשר כעת ב"ה עומדים במצב כזה, שכל אחד גם כאשר הוא דחוק לפרנסתו או משאר סיבות להיות לו אחד מכלים הללו, שיוכל לסדר עצמו להיות לו פילטער, לגדר וסייג שלא יכשל.

- רושם אדיר של התאספות רבבות אלפי ישראל -
וכדי להבין קצת הצורך לכינוס גדול כל כך, הלא כל קהלה יכולה להתאסף יחד, ולדרוש לפניהם חומר

דאשה לא תלוש אלא במים שלנו. והנה בודאי לא הבינו אנשי פפוניא שום סברא ושום טעם, שלא תלוש אשה רק במים שלו, הלא המים שלוקח רב מתנה מאיזה נהר גם הם ישתמשו באותו מים, ומה אולמא מים שלו מן מים שלהם, ומה זה שהקפיד רבם שילושו דוקא במים שלו, וכהיום אם רב העיר היה מכריז כזאת, היו אומרים מסתמא רוצה כבר לעשות איזה מסחר מזה, ורק מיעוטא היו באים לקבל מים שלנו. ועם כל זה אנשי פפוניא לא הרהרו אחר רבם מאומה בחווק אמונתם באמונת חכמים, ואתו כולי עלמא בחצבייהו לאמר תנה לנו מים. והודיעו לנו חז"ל עובדא זו, למען ללמוד עד היכן צריך להאמין באמונת חכמים, ובזה יקנה שלימותו בקנין התורה. (הובא בספר בית פנחס דף קלח).

הכתוב אומר בפרשתנו, ושמרתם את חקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם (ויח-ה). וכתב בנועם מגדים, כי התורה צוותה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (דברים יז-יא), ויש לחכמי ישראל לעשות גדרים וסייגים לתורה, משמרת למשמרת, ואנו מצוים מפי הגבורה לשמוע בקולם. ולכן אחר שאמר הכתוב את משפטי תעשו ואת חקותי תשמרו וגו', היינו חוקי ומשפטי התורה, הוסיף עוד ציווי על שמירת דברי חכמים, ושמרתם את חקותי ואת 'משפטי אשר יעשה אותם האדם', רצה לומר המשפטים שיעשה אותם האדם ויחדשו מצות וסייגים לתורה, וחי בהם, על קיום מצות אלו יש שכר גם בהאי עלמא ע"ש. ויש להוסיף שאמר כאן הכתוב, ושמרתם 'את חקותי ואת משפטי', כי דברים המוסברים קרויין משפט, ודברים שאין מובנים ויש להשיב עליהם קרויין חוקים, ומצוה עלינו לשמוע דברי חכמים גם אם אומרים על ימין שהוא שמאל, ועל שמאל שהוא ימין (רש"י שם), בבחינת חוקים, גם כן תשמרו אותם.

- הבהרת הדברים בענין הכינוס -

ומכל מקום חובה להבהיר על כל פנים איזה נקודות הנוגעים להשומעים דברי חכמים, שיבינו גודל הזכות

היתר. וכמו שפירש הגה"ק רבי שמעון סופר זצ"ל אב"ד קראקא, ותמונה אינכם רואים זולתי קול (דברים ד-יב), לא יתכן לאדם לראות תמונה שאין לו קול המדבר אליו, וכמאמר העולם שתמונה אחת מדבר יותר מאלף תיבות. ותמונת מעמד זה יהיה נגד פניו תמיד, שאם לא מציית לדבריהם, הוא פונה עורף לכל חכמי ישראל, ומשליך דבריהם אחר גיוו. ובספר שבט מיהודה (פ' מצורע) כתב, ששמע מהגה"ק רבי הלל מקאלאמיא ז"ל, איך שהוכיח פושע ישראל אחד בנסעו עמו, ואמר אחר כך, יודע אני כי לא נכנסי דבריי לאזני הפושע ולא ייטב את דרכו, ומכל מקום הוכחתיו, כי כאשר יגיע זמנו ויהא קרוב למיתה, אז יעלה בזכרונו איך שלפני שנים רבות אמר לי זקן אחד שלעשות כזה וכזה הוא עבירה גדולה וחיוב כרת, ואז יתחרט על העבר, וימות עכ"פ מתוך תשובה עכ"ד.

- בחורי הישיבות ישתתפו בכינוס זו -

והנני לעודד בזה לשלוח גם בחורי הישיבות להשתתף בכינוס זו, וביטולה של תורה זוהי קיומה, הם צריכים לשמוע זאת בנעוריהם בעוד מועד, שיהודי עם אינטערנעט אינו יהודי כשר. יום אחד יבוא שיהיו עומדים אצל נסיון זה, ואחר חתונתם יהיה נסיון זה לנגדם גם מצד בני ביתם, האשה עובדת במקומות שיש כלים אלו, או היא צריכה לכלי זה בביתה לפרנסתה, וצריכין לידע מה לעשות. יש להשריש בהם בעוד מועד בשעה שעדיין אין להם נסיון זה, לידע שזה טריפה, וכמו שלא מביא חזיר לשלחנו אין מביאים כלי זה לבית. ולפני זמן בא לפני תלמיד אחד תיכף אחר חתונתו, ואמר לי שאשתו עובדת אצל אביה, וסיפרה לו שיש שם אינטערנעט בלי פילטער. ואמר לה אין אני יכולה ליתן לך רשות להמשיך שם קודם שאשאל להרב אם אתה רשאי לעבוד שם. וסיפרה זאת לאביה, ותיכף למחרתו סידרו שם פילטער. - ועוד גם זאת, שזה ישפיע הרבה גם על בית אבותיהם, אביו לא יוכל עוד להסתובב בכלים אלו או להביאם לביתו, כאשר בנו יבוא להבית ואומר שכל גדולי ישראל אסרוהו וד"ל.

האיסור, אמשול לזה משל, ידוע כי יש במאנהעטן בנין גדול הנקרא עמפייער סטעיט בילדינג, וכבר גמרו כעת בנין עוד יותר גדול. וכאשר ישאל השואל למה צריכין בנין של מאה קומות, הלא יכולים לבנות מאה בנינים של קומה אחת, והשתמשות המקומות יהיו שוין, והוא בזול יותר, בלי טורח כל כך. התירוץ לזה הוא, כי מילתא דתמיהה מדכרי אינשי, ואם רוצים לעורר דעת בני אדם, להיות להם זכרון תמידי מהעיר, בונים בתוכה בנין מפואר, משונה משאר מקומות, אשר זה פרי תפארת של העיר, וזה גורם שיבואו אליה בני אדם מכל העולם לראותה, וגם אחר שיעזבו את העיר, יקחו תמונה ממנה להיות אתם לזכרון תמידי, ולא ישכחו הימים שהסתובבו בתוך העיר ההוא. והבנין ההוא עם כל סביבותיה ישארו חקוק בלב האדם, וישאירו בו רושם תמידי מה שראה בהעיר, אשר רבבות בתים קטנים כנגדו לא ישאירו שום רושם על רואיהם לאחר הזמן.

ולענינינו הן דיברו כבר כל רב במקומו ובקהלתו, לא אחת ולא שתים, מגודל האיסור של האינטערנעט, ומכל מקום בעוה"ר עדיין הבתים והבתי כנסיות ממולאים בכלים של תועבות, יש לנו לזעזע את דעת הציבור באופן שישאיר על האדם רושם על זמן רב, והוא להתאחד כל גדולי ישראל יחד עם בני קהילותיהם, ולהשמיע דעת תורה כי מצב כזה לא יכול להיות עוד, שיהיה נקרא אדם כשר מי שיש לו כלים אלו, זהו טריפה, והעובר על זה הוא עבריין ורשע, ויש לרחקו מבני ישראל החרדים ולא נמנה ביניהם. ואין שום מקום היתר בעולם להיות עם כלי כזה כאשר אינו מסודר בפילטער גם כאשר נוגע לפרנסתו, ובזה מערער כל יהדותו.

- תמונת המעמד הזה

ילווה את האדם כל ימי חייו -

ויהיה המעמד הזה עומד לנגד עיניו כל ימי חייו, ועד יומו של משיח יהיה מראה זו לנגד עיניו, וימסור זאת לזרעו אחריו, הייתי באסיפה של כל גדולי ישראל שהשמיעו דעתם דעת תורה, שאין לזה שום

- כינוס כללי שנערך ע"י כ"ק מרן מסאטמאר זי"ע
בהשתתפות רבנים מכל החוגים -

זכורני בעת שהייתי בחור צעיר, והיו אז מערכות רבות לצורך חיזוק הדת בארץ ישראל, ופעם היה כינוס כללי לצורך חיזוק הדת באמעריקא, אשר נערכה על ידי כ"ק אדמו"ר מסאטמאר זי"ע, וצוה להבחורים שישתתפו בה. ואסיפה זו נערכה ביחד עם הראשי ושיבות מליטא עם תלמידיהם וקהלותיהם, וישבו על הבימה, מצד אחד גדולי ישראל מהחסידיים, ומצד אחד גדולי ישראל מליטא, והדרשנים היו משני הצדדים, וכל אחד עורר על ענין מיוחד. ומרן מסאטמאר זי"ע דיבר אז אודות תפלין ומזוזות פסולים הנפוצות בין יהודי אמעריקא*. ומונח בזכרוני שגם הגה"צ מצעהלים זצ"ל דרש אז, ועורר על שמירת מצות התורה, שאם יש רצון אמיתי לא קשה כל כך להיות שומר תורה ומצות וכו'. ואמר בצחות לשונו, הכתוב אומר דרשו ה' ועוזו (תהלים קה-ד), כי בשפה של ענגליש דבר קל נקרא 'איזי', ודרשו את ה', ועוזו, אינו קשה כל כך אלא קל הוא.

ואני מעיד עלי כי המראה ההוא של רבים מזקני גדולי ישראל על הבימה, ואלפי אנשים שהשתתפו בה, השאירו עלי רושם עז שלא אשכחנה לעולם. למה לא יראו הנוער שלנו מעמד כזה, שיהיה לנגד עיניהם ולא ישכחו אותה, איך הוא היה עומד במעמד של גדולי ישראל עם קהלותיהם, שהתאספו והכריזו מלחמת חרמה נגד האינטערנעט המכלה מנפש ועד בשר.

כינוס זה הוא בלתי לה' לבדו, לשם שמים, להתחזק ולהתאמץ בקדושתן של ישראל. וכל המשתתפים בה הם שומרי תורה ומצות בכל פרטיה. כי כל מי שבא שם, יודע מתחלה שישמע שם רק גדרים וסייגים להנהגתו, ומי שלא רוצה בזה לא בא כלל, כי מי כופהו לבוא. ומובן שגם הפשוטי עם שיבואו, הם באים מבתים שאבותיהם היו עוד יותר רחוקים מהם

ביהדותם, והם עזבו דרך אבותיהם, ורוצים לחיות חיי תורה בקדושה וטהרה, ובאים בכוונה טהורה להתגדר ולעמוד על נפשם ועל זרעם.

- אין שום אדם בטוח במצבו ובמעמדו -

וחיובא רמיא על כל אחד לחזק הכינוס הזה, גם בני אדם שאין להם כעת כלי זה, או יש להם כבר פילטער, צריכין להשתתף ולקבל חיזוק תמידי, אם אין לו היום, אינו מובטח שלא יהיה לו למחר, ולא יעמוד בנסיון. אסיפה זו יחקוק בלבבו חומר האיסור שבזה, כי אין שום אדם בטוח במצבו ובמעמדו. ומצינו ברבי ישמעאל בן אלישע שאמר אני אקרא ולא אטה, וקרא והטה, וכתב על פנקסו אני ישמעאל בן אלישע קריתי והטיתי נר בשבת, לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמינה (שבת יב:). ואמרו (סנהדרין קז.) אמר רב יהודה אמר רב לעולם אל יביא אדם עצמו לידי נסיון, שהרי דוד מלך ישראל הביא עצמו לידי נסיון ונכשל ע"ש. כל אחד צריך לעשות לעצמו גדרים וסייגים שלא יכשל בחטא, וכל אחד צריך לשמוע דברי חיזוק תמיד שלא ימעדו אשוריו.

- המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו -

עוד גם זאת יש לעורר, וזה נוגע גם לשאר דרשות של חכמי ישראל, אשר תמיד בכל הדורות היה נהוג, שבשעה שהרב היה דורש היו מתקבצים גם התלמידי חכמים ובני תורה, ולא מפני שהוצרכו להדברי מוסר שהרב היה משמיע, אלא בזה נתנו חיזוק רב להדורש שיתקבלו דבריו אצל האחרים, שהתבוננו אם החשובים באים לשמוע, יש גם לו מה לשמוע ולקבל. והיינו שישנם באים לשמוע, ויש באים ליתן חיזוק כדי שאחרים ישמעו. וכמו כן לענינינו, ריבוי העם עושה רושם על כל המשתתפים, הלא ישנם אלפי ישראל שלא הגיע עדיין לידי מדה זו להכיר ההפסד של האינטערנעט, ויש רבים גם מבינינו שאינם יכולים להתגבר על יצרם להשליכם. וכל אחד ואחד

* וזה לשון ירחון המאור שהופיע אז בחודש סיון תשכ"א לפ"ק מה שכתב אודות הכינוס הזה:

כבר לפני זמן הפתיחה נדחקו ברחובות ובפרוודור ובמועדון הענקי והמפואר, אלפי גברים זקנים ונערים, שלפי תלבתם וביטוי שפתם היה אפשר להכיר שזה הוא קיבוץ ענקי של יהודי ארצות שונות, הונגריא, גליציה, פולניא, רומניא, ליטא, וילידי אמריקא, וכולם כאחד יהודים שומרי תורה ומצות. המועדון עם כל מעקיו היו מלאים מפה אל פה. - כדאי לציין ששלשת הנואמים הראשיים בכינוס דנו, הגאון ר"מ פיינשטיין שליט"א מעולם הישיבות, הרב הגאון רפ"מ טייץ שליט"א חבר נשיאות אגודת מעולם האורתודוקסיה שנתאזרח בארה"ב זה רבות השנים, ובסיום דרשתו, מחיאות כפים סוערות ממושכות. ואחרון הנואמים כ"ק הגאב"ד סאטמאר שליט"א, נשיאה של התאחדות הרבנים, המפורסם בשיטתו הבהירה הבלתי פרשנית....

את התורה, למרובין העושין את התורה ע"כ. הרי לנו שכל יחיד המצטרף עם הרבים, אין כחו כיחיד, אלא כחו חמשה פעמים יותר. ואם זהו במאה העושין את התורה, כל שכן כמה גדול יותר הזכות של כל יחיד שמצטרף לרבבות ישראל, שנחשב פי כמה יותר.

- המשתתף בכינוס מכריז אני מלגיונו של מלך -

ועצם הכינוס לעצמו, אסיפת רבבות ישראל המכריזים יחד 'מי לה' אלי', אנו נאמנים לאלקים ולתורתו, אנחנו רוצים לילך בדרכי התורה, אנו באים לשמוע דברי חכמים, הרי זה קידוש השם נורא מאד, ואשרי מי שיש לו חלק בזה, וכל אחד שמשתתף הוא דוגמת הנותן 'סאלוט' להמלך מלכי המלכים, ומכריז אני מלגיונו של מלך, איך בין מיט דיר, איך וייל מיך האלטן ביי די תורה.

- אל תפרוש מן הציבור -

ועל זה רימוז המשנה, הלל אומר אל תפרוש מן הציבור, וברע"ב אלא השתתף בצרתם, שכל הפורש מן הציבור אינו רואה בנחמת הציבור (תענית יא). וכאשר גדולי ישראל מכניסין את הציבור יחד, אל תעמוד מן הצד, ואל תפרוש מהם. כולנו צריכין רחמי שמים על זרעינו שלא ימעדו אשוריהם, ורק המשתתף יחד עם הציבור, אשר א-ל כביר לא ימאס, הוא יזכה לראות נחת מילדיו. **ושמעתי ממחנך אחד, שבישיבתו יש בחור אחד הנמצא כבר בדיוטא התחתונה, אשר אביו אין לו השגה מזה כלל. ובשבוע זו ראה את אביו שעומד ומפטפט ומתריע על הכינוס הזה, ולא יודע מה מתרחש בביתו, אשר הוא צריך לרחמים מרובים, ה' ישמרנו.**

- אל תאמין בעצמך עד יום מותך -

ואל תאמר שכינוס זה אינו נוגע לך, אתה יש לך שמירה מעולה, ואינך צריך לחיזוק, על זה אמר שוב יואל תאמין בעצמך עד יום מותך. וברע"ב שהרי יוחנן כהן גדול שימש בכהונה גדולה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי (ברכות כט), גם כהן גדול שזכה

שמשתתף יש לו חלק בהתכלית שיתהווה מאסיפה זו, להרחיב גבולי קדושה, והוא ממזכי את הרבים שאין חטא בא על ידו. ומכל שכן כאשר הוא אדם שהשפעתו רבה על הציבור, הוא ממזכי את הרבים בביאתו במדה יותר גדולה. וגם אני אי"ה אשתתף בכינוס זה, אם כי לא נוגע לי בעצמי מה שאשמע, מכל מקום אני בא ליתן חיזוק לכינוס זה, ודבר זה שייך גם אצל כל אחד ואחד משלומי אמוני ישראל.

והננו בטוח שאם יצליחו בכינוס זה לעורר את דעת הקהל, יוכלו אחר כך מוסדות התורה לעשות תקנות קבועות להורי הילדים של מוסדותיהם, וכל קהלה יוכל אחר כך להתחזק שלא לקבל לחבר מי שאינו מצייתי, ולא ליתן לו רשות לרדת לפני התיבה או ליתן לו עליה לתורה, ויהא דינו כמי שיש לו טעלעוויזיע בביתו שאין לו מקום בין יהודים החרדים לדבר ה'.

- ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת -

והכתוב אומר (דברים כז-כח) ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם, ואמר כל העם אמן. ואיתא בירושלמי (סוטה ז-ד) אמר רבי אסי בשם רבי תנחום בר חייא, למד ולימד ושמר ועשה, והיה סיפוק בידו להחזיק, ולא החזיק, הרי זה בכלל ארור ע"כ. וכתב הרמב"ן (שם) ידרשו בהקמה הזאת, בית המלך והנשיאות שבידם להקים את התורה ביד המבטלים אותה, ואפילו היה הוא צדיק גמור במעשיו, והיה יכול להחזיק התורה ביד הרשעים המבטלים אותה, הרי זו ארור עכל"ק. וכמו כן להיפוך, מי שמחזק התורה, ובא להשתתף למעמד של החזקת קיום התורה, שכוונתה טהורה לחזק גדרי הקדושה בישראל, הוא בכלל ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם.

הכתוב אומר (ויקרא כו-ח) ורדפו מכם חמשה מאה, ומאה מכם רבבה ירדופו, וברש"י וכי כך הוא החשבון, והלא לא היה צריך לומר אלא ומאה מכם שני אלפים ירדופו, אלא אינו דומה מועטין העושין

ליכנס לפני ולפנים שמונים שנה רצופות, יתכן שיפול ממדריגתו, וגם אתה אל תאמין בעצמך, אין שום אדם בטוח במצבו ובמעמדו, ויש לו לקבל חיזוק תמידי נגד נסיונות הזמן.

- אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו -

ואם אתה חושב לפרוש מן הציבור מחמת הנאספים, על זה אמר, אם הוא שומר תורה ומצות, אף על פי שאינו עומד במדריגתך, אל תדין אותו לגריעותא, עד שתגיע למקומו, שתתבונן ותראה מאיזה מקום הוא בא, אז יתברר לך כי יתכן שיש לו מסירת נפש הרבה יותר ממך על יהדותו, ואולי אם אתה היית נתחנך במקומו, היית עומד הרבה רחוק יותר ממנו, והוא צדיק יותר ממך.

- סוף דבר הכל נשמע -

וכנגד המתייאשים ואומרים, כבר נפרצה הגדר ואי אפשר לתקן, הרי דורשים ודורשים ואין בני אדם מוכנים לקבל, וטפש כחלב לבם, על זה בא התנא והוסיף, ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע, לא תחשוך מלהשמיע קולך בדברי תוכחה, באמרך כי אין הדברים מקובלים על לבות בני ישראל שיוכלו להשמע, לא כן הוא, אלא ישראל קדושים וסופו להשמע, אם לא יועיל היום, יבוא יום שיתעורר ויתן אל לבו, וסופו להשמע. וגם אם יזכה לשמוע רק בסוף ימיו, בעודו מוטל על ערש דוי קודם מיתתו, ויסתלק מן העולם בהרהורי תשובה, היה כדאי להשמיע עוד הפעם ועוד הפעם, עד שסופו יהיו הדברים נשמעים.

- השראת השכינה של כ"ב אלף מישראל -

ובזה נחזור למשנתנו, שהשמיענו התנא איך כל אחד ואחד שמצטרף לחבירו עושה רושם בהשראת השכינה, דאם כי גם אחד היושב ושונה יש אצלו השראת השכינה, מכל מקום אם ניתוסף עליו עוד אחד יש העלאה יותר בהשראת השכינה, וכמו כן יתוסף בשלשה בחמשה ובעשרה. וכמו שכתוב באור החיים (בראשית מו-ד), אשכילך כי הדרגת אור השכינה רבים המה, כי עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שנו

רבותינו כי שכינה שרויה ביניהם, ואפילו שנים ואחד אמרו ז"ל כי מצויה שכינה. ומצינו (תנחומא סוף תצוה) שלא ירדה שכינה ביניהם של ישראל אלא אחר שעשו המשכן, ואחר כמה הכנות האמורים, ובירידתה ראו מעשה ה' וכבוד ה' מלא המשכן, מה שאין הרגש כן ולא כיוצא בו בשעה שעוסקים בתורה אפילו אלף, אלא ודאי יש הדרגות אין מספר להם להשראת שכינה, בסוד כי גבוה מעל גבוה שומר (קהלת ה-ז), ויתרבה האור בהשראתו כפי בחינת הסובב השראת השכינה. וצא ולמד השראת השכינה בהר סיני, ולמטה ממנה השראתו בבית המקדש, ולמטה ממנה השראת השכינה על הנביא, ובית הכנסת, ובית המדרש, ובין עשרה שעוסקים בתורה, ולמטה בהדרגות המנין ע"כ. והכפיל דבריו בפרשת ברכה (דברים לג-ב).

ומצינו בהשראת השכינה עוד מעלה יתירה ממה שנמנה במשנתנו, והוא בגמרא (יבמות סד.) ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל (במדבר י-לו), מלמד שאין השכינה שורה על פחות משני אלפים ושני רבבות מישראל, הרי שהיו ישראל שני אלפים ושני רבבות חסר אחד, וזה לא עסק בפריה ורביה, לא נמצא זה גורם לשכינה שתסתלק מישראל ע"כ. הרי לנו שיש השראת השכינה מיוחדת על כ"ב אלף ישראל. וכמובן שאם הם מתקבצים ביחד במקום אחד, ומכל שכן בכנסיה שהוא לשם שמים, יאיר נפשו באור נפלא מהשראת השכינה של המקום, ומי שהוא מחסר גם אחד מהמספר, גורם להשכינה שתסתלק. ולאן בכל יומא מתרחש שיתאספו קיבוץ גדול כזה מישראל שיהיה שם השראת השכינה במדה גדושה כזו. ומובטחני שכל מי שיהיה שם יוכלל בכלל הברכה של כל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך.

- המקבל פני חכמים כאילו מקבל פני שכינה -

ועוד זכות גדול יש בכינוס הזה, שיתאספו בו יחד רוב גדולי ישראל ממקומינו, והרי אמרו בירושלמי (עירובין ה-א) ובמכילתא (שם) ויבא אהרן וכל זקני

ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלקים (שמות יח-יב), מכאן שהמקבל פני חכמים כאלו מקבל פני שכינה. וכל המשתתפים בכינוס זה זוכין לקבל פני השכינה, אשר באור פני מלך חיים, וישא ה' פניו אליך ויחונך, עם כל הברכות האמורות בתורה.

ודרך אגב ראיתי דבר פלא בשיטה מקובצת (בבא קמא פג.) שכתב, דיש גורסין דאין השכינה שורה פחות משני אלפים רבואות, והיינו מספר של עשרים מיליון. ומביא בשם גאון לפרש, שסכום כלל ישראל במדבר עם הנשים והטף היה מספר הזה, וששים רבוא היו רק הזכרים מבני עשרים עד בן ששים ע"ש. והיינו כי מספר הטף היה שם גדול מאוד, וכמו שנאמר (שמות א-ז) ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד, ואיתא במדרש (שמו"ר א-ח) שהיו יולדת ששה בכרס אחת, ויש אומרים ששים ע"ש.

- תפילה על דורותינו וצאצאינו -

והנה קבעו יום הכינוס על יום ערב ראש חודש סיון, יום שמסוגל לתפלה על דורותינו וצאצאינו, כידוע מהשל"ה הק', אשר גדול כח התפלה לעורר רחמים שמים שנוכל להנצל ולהתגבר על נסיונות היצר שעומדת לפנינו. - חז"ל (יומא סט:): סיפרו, אשר אחר שעזרא עורר את העם ששבו מהגלות, שיבדלו זרע ישראל מכל בני נכר, עמדו והתוודו על מעלם, ואמר הכתוב (נחמיה ט-ד) ויזעקו בקול גדול אל ה' אלקים, מאי אמור, אמר רב ואיתימא רבי יוחנן, בייא בייא, היינו האי דאחרביה למקדשא, וקליה להיכליה, וקטלינהו לכולהו צדיקי, ואגלינהו לישראל מארעהון, ועדיין מרקד בינן [מבקשים רחמים שימסור בידם יצר הרע של עבודה זרה]. כלום יהבתייה לן אלא לקבולי ביה אגרא [שנכוף אותו ונקבל שכר], לא איהו בעינן ולא אגריה בעינן. נפל להו פיתקא מרקיעא דהוה כתב בה אמת [כלומר מסכים אני עמכם]. אמר רב

חנינא שמע מינה חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת. אותיבו בתעניתא תלתא יומין ותלתא לילואתא, מסרוהו ניהליהו. נפק אתא כי גוריא דנורא מבית קדשי הקדשים, אמר להו נביא לישראל היינו יצרא דעבודה זרה וכו'. אמרו הואיל ועת רצון הוא, נבעי רחמי איצרא דעבירה, בעו רחמי ואמסר בידיהו. אמר להו חזו דאי קטליתו ליה לההוא, כליא עלמא [יכלה העולם שלא תהא פריה ורביה]. חבשוהו תלתא יומי, ובעו ביעתא בת יומא בכל ארץ ישראל ולא אשתכח [לפי שפסק חימום]. אמרי היכי נעביד, נקטליה כליא עלמא, ניבעי רחמי אפלגא, פלגא ברקיעא לא יהבי, כחלינהו לעיניה [סימו את עיניו על ידי כחול] ושבקוהו, ואהני דלא מיגרי ביה לאיניש בקריבתה ע"כ.

הרי לנו גודל כח התפלה, הקב"ה מנסה דור זה בנסיון, שאנו כמעט אנוסים לבוא עם כלים הללו לצורך פרנסה, ויש לנו לצעוק במעמד רבבות ישראל, לא איהו בעינן ולא אגריה בעינן, ויצילנו ה' מיצר הרע, ומשעות הרעות. ובודאי שכאשר יתאספו יחד שלומי אמוני ישראל יחד, ויזעקו לה' בקול גדול, ראה ה' שכואב לנו מעמדינו, חוס ורחם עלינו ועל טפינו, בודאי שיעשה זאת רושם למעלה ואות לטובה, שעל כל פנים ימציאו לנו מן השמים, לכל כלי של טעכניק שיש בעולם, ואשר עוד יתחדשו לבוא, שיהיה גם רפואה להמכה, שנוכל לגדור בו גדר.

וה' יעזור לנו שנוכל לקדש שם שמים ברבים, וברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת, ואיש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק ואמץ, ויקויים בנו הבטחת התורה, בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך, ונתברך כולנו בכל מילי דמיטב, ולקבל פני משיחנו במהרה בימינו אמן.

